

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Varhaiskasvatuksen johtaja	

Sitovuustaso:	293	Varhaiskasvatuspalvelut
----------------------	------------	--------------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintamuodot ovat;

- päiväkotihoito ja päiväkodeissa järjestettävä esiopetus, perhepäivähoito, palvelusetelit
- yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä, kotihoidon tuki, joustava ja osittainen hoitoraha
- avoin varhaiskasvatus / varhaiskasvatuskerhot
- yhteistoiminnassa järjestettävä verkostomainen perhekeskus- ja MLL:n PerhePesä-toiminta.

Varhaiskasvatuspalveluiden perustehtävä on pedagogisen toiminnan sekä inklusiivisten toimintaperiaatteiden avulla tukea lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia. Palveluajatuksena on tarjota ylivieskalaisille perheille laadukasta varhaiskasvatusta.

KATSAUS VUODEN 2023 TOIMINTAAN

Ylivieskan varhaiskasvatuspalveluiden toiminnan painopisteinä olivat vuonna 2023 leikki, hyvinvoiva kasvuyhteisö ja varhaiskasvatusrauha. Varhaiskasvatuspalveluiden isona uudistuksena oli uuden tietojärjestelmä Tiera Vesseli Daisyn laaja käyttöönotto ja sen myötä toimintatapojenkin uudistaminen. Daisy -järjestelmän myötä mm. henkilöstön resurssointi ja kohdentaminen lasten hoitoaikoihin nähden on täsmentynyt.

Vuonna 2023 varhaiskasvatuspalveluiden toimintakauden kontekstia ovat sävyttäneet realiteetit ikäluokkien pienentymisestä sekä syntyvyyden laskusta. Toisaalta varhaiskasvatuspalveluiden piiriin hakeudutaan Ylivieskassa kattavasti. Ylivieskalaisista varhaiskasvatusikäisistä lapsista on varhaiskasvatuksen piirissä ollut vuonna 2023 jo 84 %. Ikäluokkien pienentymisen takia varhaiskasvatuspalvelut kuuluvat osaltaan vuonna 2024 sopeuttamistoimien ja palveluverkkoselvityksen piiriin, jossa tiettyjä sopeuttamistoimia tehdään lyhyemmällä ja/tai pidemmällä aikavälillä. Jo vuonna 2023 lapsipaikkoja väheni erityisesti perhepäivähoidon supistuessa. Kotihoidon tuen piirissä olevien lasten määrä on vähentynyt edelleen merkittävästi vuonna 2023.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulainsäädännön muutosten takia maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä oli vuonna 2023 keskimäärin 58 % kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Palveluseleiden osalta laskennallista asiakasmaksua ei ollut 54 %:lla yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Tilinpäätöksessä kuitenkin asiakasmaksutuotot ylittivät TA2023: een arvioidut tuotot.

Yksityisten palveluntuottajien taholta tuli 2023 vuoden aikana useaan otteeseen painetta korottaa palvelusetelin kokonaisindeksiä ja alle 3-vuotiaiden lasten palvelusetelin indeksiä. Ylimääräisiin tarkistuksiin ei ryhdytty, mutta vuosittain tehtävä indeksikorotus tuli palveluseleihin voimaan 1.8.2023 alkaen. Vuoden 2023 indeksikorotus palveluseleihin oli varsin korkea (1.8.2022 indeksi 2,42 % ja 1.8.2023 indeksi 4,04 %), mikä lisäsi palvelusetelikustannuksia.

Esiopetusta järjestettiin vuonna 2023 koulujen esiopetusryhmien lisäksi Hakalahden, Huvikummun, Joukahaisen ja Simonpuiston päiväkodeissa sekä ostopalveluna Pilke Metsätuulen, Touhula Villiinan ja Murusen päiväkodeissa.

Ryhmäperhepäivähoidon paikkojen määrä pysyi edellisvuoteen verrattuna samana. Kuten kunnallisesta, myös yksityisestä perhepäivähoidosta on vähentynyt lapsipaikkoja.

Varhaiskasvatuskerhojen kerholaisten määrä on vähentynyt vuonna 2023, huolimatta siitä, että kerhojen toiminta on perheille maksutonta. Lisäksi vuosi 2023 on osoittanut, ettei kerhojen olemassaolo merkittävästi vähennä varhaiskasvatuksen paikkojen tarvetta muussa Ylivieskan varhaiskasvatuksessa. Tähän perustuen varhaiskasvatuskerhojen toiminta päätettiin lopettaa kevään 2024 jälkeen.

PerhePesän kävijämäärä vakiintui koronavuosien jälkeen vuonna 2023 omalle, hyvälle tasolle. PerhePesän merkitys perheiden kohtaamispaikkana on sekä ennaltaehkäisevää että perheiden hyvinvointia tukevaa. Toiminta on Mannerheimin lastensuojeluliiton organisoimaa toimintaa.

Vuonna 2023 varhaiskasvatuspalveluissa toteutettiin myös kolme hanketoimintaa. Valtion erityisavustus turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen 2023, Negatiivisten korona vaikutusten tasaaminen varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa sekä Tuki varhaiskasvatuksessa laajenee. Tuki varhaiskasvatuksessa laajenee -hankkeen työntekijät kehittivät kunnallisten päiväkotien pedagogista toimintaa ja oppimisympäristöjä.

TUNNUSLUVUT	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Talous				
Palveluiden piirissä oleva lapsi €/ v	9 672 €	10 399 €	11 178 €	12 393 €
Kustannusten nousuun on vaikuttanut mm. kotihoidon tuen piirissä olevien lasten määrän merkittävä väheneminen. Palkkakustannukset (korotukset, lasten tuen tarve, sijaistarpeet), asiakasmaksulainsäädännön muutokset sekä maksuttomien lasten suuri osuus asiakkaista ja palvelusetelin indeksikorotus selittävät myös osaltaan kustannusten nousua.				

Riskienhallinta:

Palveluverkon sopeuttamistarve on varhaiskasvatuspalveluissa tunnistettu. Täsmällisten johtopäätösten tekeminen palvelutarpeiden vähenemisen ja osallistumisasteen välimaastossa on kuitenkin edelleen haastavaa.

Lasten tuen tarve on kasvanut, johon on reagoitu Ylivieskan varhaiskasvatuksessa etenkin avustavan henkilökunnan määrällä. Kun lapsen tuen tarve on ilmeinen, tulee siihen varhaiskasvatuslain perusteella reagoida pedagogisen toiminnan täsmennetyllä strukturoinnilla ja tarvittaessa myös supistetulla lapsiryhmällä tai henkilökunnan lisäyksellä.

Lakisäateinen henkilöstömitoitus ohjaa osaltaan varhaiskasvatuksen toimintaa. Sijaistarve ja sijaismäärärahojen riittävyys on haastanut vuonna 2023. Sairauspoissaolojen määrä varhaiskasvatuspalveluissa on varsin suuri. Henkilöstön työhyvinvointiin on kiinnitetty huomiota 2023 esim. keskusteluin, tiimityötä kehittämällä, mahdollistamalla työnohjaus ja järjestämällä työhyvinvointia tukevaa koulutusta.

Ylivieskassa on yksityistä varhaiskasvatusta 41 % koko kaupungin varhaiskasvatuspalveluista. Prosenttiosuus on kansallisestikin tarkasteltuna korkea.

Palveluiden piirissä olevien lasten määrä keskimäärin /kk				
	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Päiväkotihoito (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	667	673	693	660
<i>josta yksityisten päiväkotien palvelusetelit</i>	242	236	237	233
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoito (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	266	231	234	214
<i>josta yksityisen perhepäivähoidon palvelusetelit</i>	143	125	126	128
Päiväkotihoito ja perhepäivähoito yht. (sis. kunnalliset ja yksityiset palvelut)	933	904	927	873
Yksityisen hoidon tuki	<5	<5	5	<5
Kotihoidon tuki	184	184	200	142
Varhaiskasvatuskerhot	40	31	45	20
Yhteensä	1159	1123	1177	1035
Verkostoimainen perhekeskustoiminta ja PerhePesä (MLL)	Kävijäkerrat: 439 lapset + 275 aikuiset	Kävijäkerrat: 1435 (lapset ja aikuiset)	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 1006 lapset + 697 aikuiset

Henkilöstö 31.12.	TP 2021	TP 2022	TP 2023
vakainainen, kokoaikainen	103	101	98
vakainainen, osa-aikainen	10	11	4
sijaiset, kokoaikaiset sijaiset, osa-aikainen	6	6	23*
sijainen osa-aikainen	2	2	
tilapäiset, kokoaikainen	47	46	24*
tilapäiset, osa-aikainen	4	3	1

*Sijaiset vakituisen toimen sijaisuutta, tilapäiset palkattu esim. avustajan tehtäviin lapsen tuen tarpeen perusteella tai muuhun määräaikaiseen sovittuun tehtävään. tekevät